

Uchch Prathmic Shalana Vidhyarthio mate Pariksha Chintatur Saunshodhak Rachna avam Ajamayas

ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ માટે પરીક્ષા ચિંતાતુરતા સંશોધનિકાની રચના અને અજમાયશ

KEYWORDS

પરીક્ષા, ચિંતાતુરતા

ડો. સુધીરભાઈ હરિભાઈ ટંડેલ

ડો. પીનલબેન ડી. ગોરડીયા

આસીસ્ટન્ટ પ્રોફેસર ડી.પાર્ટમેન્ટ ઓફ એજ્યુકેશન, હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ.

સિનિયર લેકચરર જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, પાટણ

ABSTRACT

પ્રસ્તુત સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ માટે પરીક્ષા ચિંતાતુરતા સંશોધનિકાની રચના અને અજમાયશ કરવાનો હતો. બાળકોની પરીક્ષા ચિંતાતુરતા તેના અભ્યાસ ઉપર અસર કરનાર મુખ્ય પરિબલમાંનું એક પરિબલ છે. માટે અભ્યાસક્રમે વિદ્યાર્થીઓની પરીક્ષા ચિંતાતુરતા પર જાતીયતા, વિસ્તાર અને ધોરણની અસર થાય છે કે નહીં તે ચકાસવા પ્રસ્તુત અભ્યાસ હાથ ધરેલ હતો. આ માટે પરીક્ષા ચિંતાતુરતાના ઘટકોને ધ્યાનમાં રાખી સંશોધનિકા સંરચનાના સોપાનોને અનુલક્ષીને સંશોધનિકાની રચના કરવામાં આવી હતી. તૈયાર કરેલ સંશોધનિકાને પાટણ જિલ્લાના ત્રણ તાલુકાની છ શાળાઓના ધોરણ-૬, ૭ના ૩૦૦ વિદ્યાર્થીઓ પર અજમાયશ કરવામાં આવી હતી. આમ, સર્વેક્ષણ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરી માહિતીનું એકત્રીકરણ કરવામાં આવ્યું હતું. માહિતીનું પૃથ્થકરણ ત્ક કસોટી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. બાળકોની પરીક્ષા ચિંતાતુરતા પર જાતીયતા, વિસ્તાર અને ધોરણની અસર જોવા મળેલ હતી. મળેલ તારણોના આધારે કહી શકાય કે બાળકોની પરીક્ષા ચિંતાતુરતા ઘટાડવા માટે વિવિધ પ્રયુક્તિઓનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ.

૧.૦ પ્રસ્તાવના

પ્રત્યેક વ્યક્તિમાં જન્મથી જ ભયની લાગણી પ્રવર્તમાન હોય છે. ચિંતાના વિવિધ પ્રકારો પૈકી વિદ્યાર્થીકાળ દરમિયાન શૈક્ષણિક ચિંતા વધુ અસર કરતી હોય છે. શૈક્ષણિક ચિંતા જેવી કે કારકીર્દી, ગૃહકાર્ય, ટ્યુશન, પરીક્ષા વગેરે... ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળામાં અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થીઓના શૈક્ષણિક ઘડતરમાં શૈક્ષણિક ચિંતા વધુ કે ઓછા પ્રમાણમાં અસર કરતી હોય છે એમાં, પણ અભ્યાસ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓમાં સૌથી વધુ ચિંતા પરીક્ષા સંબંધિત હોય છે.

આમ, ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ પરીક્ષા સમયે કેવી લાગણી કે ચિંતા અનુભવે છે? તે જાણવા માટે પ્રસ્તુત સંશોધન હાથ ધરેલ હતું.

૨.૦ શીર્ષક

“ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ માટે પરીક્ષા ચિંતાતુરતા સંશોધનિકાની રચના અને અજમાયશ”

૩.૦ હેતુઓ

- ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ માટે પરીક્ષા ચિંતાતુરતા સંશોધનિકાની સંરચના કરવી.
- ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ માટે રચેલી પરીક્ષા ચિંતાતુરતા સંશોધનિકાની અજમાયશ કરવી.
- ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓની પરીક્ષા ચિંતાતુરતા પર જાતીયતા, વિસ્તાર અને ધોરણની અસર તપાસવી.

૪.૦ ચલ

સ્વતંત્ર ચલ

૧. જાતીયતા

કુમાર

કન્યા

૨. વિસ્તાર

ગ્રામ્ય

શહેરી

૩. ધોરણ

૬

૭

પરતંત્ર ચલ - પરીક્ષા ચિંતાતુરતા

૫.૦ ઉદ્દેશ્ય

H₁ ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના કુમારો અને કન્યાઓના પરીક્ષા ચિંતાતુરતા સંશોધનિકા પરના પ્રાપ્તકોની સરાસરીઓ વચ્ચે સાર્થક તફાવત નહીં હોય.

H₂ ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના ગ્રામ્ય અને શહેરી વિસ્તારના વિદ્યાર્થીઓના પરીક્ષા ચિંતાતુરતા સંશોધનિકા પરના પ્રાપ્તકોની સરાસરીઓ વચ્ચે સાર્થક તફાવત નહીં હોય.

H₃ ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ-૬ અને ધોરણ-૭માં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓની પરીક્ષા ચિંતાતુરતા સંશોધનિકા પરના પ્રાપ્તકોની સરાસરીઓ વચ્ચે સાર્થક તફાવત નહીં હોય.

૬.૦ પદોની વ્યાવહારિક વ્યાખ્યાઓ

૧. પરીક્ષા :

અધ્યાપન અધ્યયનના અંતે વિદ્યાર્થીઓએ વિષયવસ્તુનું કેટલું જ્ઞાન કે સમજ મેળવ્યાં છે. તેની આયોજનપૂર્વકની ચકાસણી કરવી એટલે પરીક્ષા.

૨. પરીક્ષા ચિંતાતુરતા

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં જે વિદ્યાર્થીઓને પરીક્ષાની ચિંતા હોય, તેવા વિદ્યાર્થીઓનું વર્તન કેટલું હોય તે સૌપ્રથમ નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. પરીક્ષામાં ચિંતા ધરાવનારા વિદ્યાર્થીઓના લક્ષણો તારવવામાં આવ્યા હતા. જેવા કે વાંચેલું ભૂલાઈ જવું, આત્મવિશ્વાસનો અભાવ, પૂર્વતૈયારી પછી પણ અસફળતાનો અનુભવ, પરીક્ષામાં ગભરાઈ જવું... વગેરે પરીક્ષા નિશ્ચિત સમયમર્યાદામાં હોવાને કારણે પરીક્ષા અંગે, પરીક્ષાના થોડા સમય પહેલાં, પરીક્ષા દરમિયાન, પરીક્ષા પૂરી થઈ ગયા બાદ વિદ્યાર્થીઓ શારીરિક અને માનસિક પરિવર્તનો અનુભવે છે. જેને વિદ્યાર્થીઓના પરીક્ષાના પરિણામ પર નકારાત્મક કે હકારાત્મક અસર જોવા મળે છે તેને પરીક્ષા ચિંતાતુરતા તરીકે સ્વીકારેલ છે.

૭.૦ વ્યાપવિશ્વ

પાટણ જિલ્લાના ગુજરાતી માધ્યમની ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાઓના ધોરણ-૬ અને ૭માં વર્ષ ૨૦૧૪-૧૫ દરમિયાન અભ્યાસ કરતાં તમામ વિદ્યાર્થીઓને વ્યાપવિશ્વ તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યું હતું.

૮.૦ નમૂના પસંદગી

પાટણ જિલ્લામાંથી ત્રણ તાલુકાની પસંદગી આકસ્મિક નમૂના પસંદગી દ્વારા કરવામાં આવી હતી. પસંદ થયેલ તાલુકામાંથી બે-બે શાળાની પસંદગી આકસ્મિક રીતે કરવામાં આવી હતી. આમ, કુલ છ શાળાની પસંદગી કરવામાં આવી હતી. પસંદ થયેલી શાળામાંથી ધોરણ-૬ અને ધોરણ-૭ના વિદ્યાર્થીઓની પસંદગી જૂમખા નમૂના પસંદગી દ્વારા કરવામાં આવી હતી. ધોરણ-૬ના ૧૫૯ વિદ્યાર્થીઓ અને ધોરણ-૭ના ૧૪૧ વિદ્યાર્થીઓની આમ કુલ ૩૦૦ વિદ્યાર્થીઓની પસંદગી કરી તેમની પાસેથી માહિતી એકત્રિત કરવામાં આવી હતી.

૯.૦ સંશોધન પદ્ધતિ

પ્રસ્તુત સંશોધનમા વિદ્યાર્થીઓ વર્તમાન સમયમા પરીક્ષા સંબંધિત ચિંતા કેટલા પ્રમાણમા અનુભવે છે તેના સંદર્ભમા પરિસ્થિતિઓનું સર્વેક્ષણ કરવામા આવ્યું હતું. તેથી પ્રસ્તુત સંશોધનમા વર્ણનાત્મક સંશોધન પદ્ધતિઓ પૈકી સર્વેક્ષણ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૦. ઉપકરણની સંરચના

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં પરીક્ષા ચિંતાતુરતા સંશોધનિકાની સંરચના કરવાની હોવાથી સંશોધનિકા સંરચનાના સોપાનો જેવા કે વ્યાવહારિક વ્યાખ્યા રચવી, પરીક્ષા ચિંતાતુરતાના લક્ષણો, પરીક્ષા ચિંતાતુરતાના ઘટકો, વિધાનોનું એકત્રીકરણ, પરીક્ષા ચિંતાતુરતા સંશોધનિકાનાં વિધાનોનું સંપાદન અને પ્રાથમિક સ્વરૂપની રચના, પૂર્વ પૂર્વેક્ષણ, નિષ્ણાતોના અભિપ્રાયો, દ્વિતીય સ્વરૂપની રચના, કલમ પૃથક્કરણ, અંતિમ સ્વરૂપની રચના કરવામાં આવી હતી.

ઉપકરણનું નામ પરીક્ષા અંગે હુ શુ અનુભવું છું? તેમા ૩૦ વિધાનોનો સમાવેશ કરવામા આવ્યો હતો. જેમાં હા અને ના એમ બે વિકલ્પો આપવામાં આવ્યા હતા. વિદ્યાર્થીઓએ વિધાનની સામેના બે વિકલ્પમાંથી એક વિકલ્પ જે લાગુ પડતો હોય તેની સામે (ઘ)ની નિશાની કરવાની હતી.

પ્રસ્તુત ઉપકરણની વિશ્વસનીયતા અને યથાર્થતા પણ શોધવામા આવી હતી. જેમાં કસોટી પુનઃકસોટીનો વિશ્વસનીયતા આંક ૦.૭૨, અઘવિચ્છેદન વિશ્વસનીયતા ૦.૮૯ હતી જ્યારે ક્રોનબેક વિશ્વસનીયતા આંક ૦.૯૫ હતો જે ઊંચી વિશ્વસનીયતા દર્શાવે છે. પ્રસ્તુત સંશોધનમાં દાર્શનિક, યથાર્થતા, વિષયવસ્તુ યથાર્થતા, સહસામયિક યથાર્થતા શોધવામા આવી હતી. આમ, ઉપકરણની અંતિમ રચના કરવામાં આવી હતી.

૧૧. માહિતીનું એકત્રીકરણ

સૌપ્રથમ વિદ્યાર્થીઓને પરીક્ષા ચિંતાતુરતા સંશોધનિકા આપવામા આવી હતી. તેમા સૌપ્રથમ વિદ્યાર્થીઓને જરૂરી સામાન્ય માહિતી ભરવાની સૂચના આપવામા આવી હતી. ત્યારબાદ પ્રાસ્તાવિક પત્રમા આપેલુ ઉદાહરણ બોર્ડમા સમજાવવામા આવ્યુ હતું. તે ઉપરાંત જરૂરી સૂચનાઓ સમજાવવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ વિદ્યાર્થીઓને પરીક્ષા ચિંતાતુરતા સંશોધનિકાની દરેક કલમ અંગે પોતાનો અભિપ્રાય આપવાનું કહેવામાં આવ્યુ હતું. આ માટે જરૂરી સમય આપવામાં આવ્યો હતો.

૧૨. માહિતીનું પૃથકકરણ

ચલ	જૂથ	સંખ્યા	સરાસરી	પ્રમાણ વિચલન	ટી-મૂલ્ય	સાર્થકતા
જાતીયતા	કુમાર	૧૫૪	૧૨.૮૧	૫.૫૯	૪.૩૩	૦.૦૧ કક્ષાએ સાર્થક છે.
	કન્યા	૧૪૬	૧૫.૮૧	૬.૩૮		
વિસ્તાર	શહેરી	૧૪૮	૧૩.૫૨	૫.૨૭	૨.૦૯	૦.૦૫ કક્ષાએ સાર્થક છે.
	ગ્રામ્ય	૧૫૨	૧૫	૬.૮૬		
ધોરણ	૬	૧૫૯	૧૩.૩૯	૫.૯૭	૨.૬૫	૦.૦૧ કક્ષાએ સાર્થક છે
	૭	૧૪૧	૧૫.૨૬	૬.૨૫		

૧૩. તારણો

૧. જાતીયતાની પરીક્ષા ચિંતા પર અસર થાય છે. ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના કુમારો કરતાં કન્યાઓની પરીક્ષા ચિંતા ઊંચી જોવા મળી હતી.
૨. વિસ્તારની પરીક્ષા ચિંતા પર અસર થાય છે. ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના ગ્રામ્ય વિસ્તારના વિદ્યાર્થીઓ કરતાં શહેરી વિસ્તારના વિદ્યાર્થીઓની પરીક્ષા ચિંતા ઊંચી જોવા મળી હતી.
૩. ધોરણ એ પરીક્ષા ચિંતા પર અસર કરતા પરિભળ છે. ધોરણ-૬માં અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થીઓ કરતાં ધોરણ-૭માં અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થીઓ ઊંચી પરીક્ષા ચિંતા પ્રદર્શિત કરતા હતાં.

૧૪. ફલિતાર્થો

- ૧.૦ પ્રસ્તુત સંશોધનનાં તારણ પરથી કહી શકાય કે ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના શિક્ષકોએ ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાની કન્યાઓને પરીક્ષા સમયે સારું વાંચન કરી રીતે કરવું, પરીક્ષામાં પ્રશ્નપત્ર કઈ રીતે લખવું વગેરે બાબતો અંગે જરૂરી માર્ગદર્શન પુરું પાડવું જોઈએ.
- ૨.૦ ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના શિક્ષકોએ શહેરી વિસ્તારના વિદ્યાર્થીઓને પરીક્ષા સમયે સારું વાંચન કરી રીતે કરવું, પરીક્ષામાં પ્રશ્નપત્ર કઈ રીતે લખવું વગેરે બાબતો અંગે જરૂરી માર્ગદર્શન પુરું પાડવું જોઈએ.
- ૩.૦ ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળાના શિક્ષકોએ ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળામા ધોરણ-૭મા અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓએ પરીક્ષા સમયે સારું વાંચન કરી રીતે કરવું, પરીક્ષામાં પ્રશ્નપત્ર કઈ રીતે લખવું વગેરે બાબતો અંગે સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન જરૂરી માર્ગદર્શન પુરું પાડવું જોઈએ.

REFERENCE

- અંધારિયા, આર. (૨૦૦૧). પરીક્ષામાં ઝળહળતી સફળતા કેમ મેળવશો? અમદાવાદ : નવભારત પ્રકાશન મંદિર. દેસાઈ, એમ.જી., અને દેસાઈ, કે.જી. (૧૯૯૭). સંશોધનની પદ્ધતિઓ અને પ્રવિધિઓ. (૭મી આવૃત્તિ) અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય. દેસાઈ, કે.જી. (૨૦૦૩). મનોવેજ્ઞાનિક માપન (૪મી આવૃત્તિ). અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય. ત્રિવેદી, એમ.ડી. અને પારેખ, બી.યુ. (૧૯૯૪). શિક્ષણમાં આંકડાશાસ્ત્ર (૪ થી આવૃત્તિ). અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ- ગુજરાત રાજ્ય. ઉચાટ, ડી.એ. (૨૦૧૨). શિક્ષણ અને સામાજિક વિજ્ઞાનોમાં સંશોધનનું પદ્ધતિશાસ્ત્ર. રાજકોટ : શાંત, ટાગોર નગર, અમીન માર્ગ પાસે.